
Sprawozdanie z działalności Towarzystwa w 2000 r. : Sprawozdanie z działalności Wydziałów Towarzystwa : Wydział I Językoznawstwa i Historii Literatury : Komisja Kultury Słowa

Rocznik Towarzystwa Naukowego Warszawskiego 64, 69-71

2001

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Komisja Kultury Słowa

Za działalność Komisji Kultury Słowa TNW odpowiada trzysobowe Prezydium w następującym składzie: prof. Kwiryna Handke – przewodnicząca, prof. Halina Satkiewicz – wiceprzewodnicząca, Agnieszka Wyszomirska – sekretarz.

Kontynuowano pracę z nauczycielami-polonistami (Urszulą Biskup, Marią Dąbrowską, Aliną Karaśkiewicz – reprezentującą Oddział Doskonalenia Nauczycieli, Haliną Kwiatkowską, Krystyną Petryką, Wandą Pokrzywnicką, Martą Sobocińską – obecnie reprezentującą WSH w Pułtusk, poprzednio czynną nauczycielką szkół warszawskich, Krystyną Szymborską) i uczniami warszawskich i mazowieckich szkół średnich (licealnych), w tym roku następujących: LXXIII Liceum Ogólnokształcące, LXXXVII Liceum Ogólnokształcące, Prywatne Żeńskie Liceum im. C. Plater-Zyberkówny, Zespół Szkół Ekonomicznych nr 4 w Warszawie, Zespół Szkół w Ożarowie Mazowieckim.

W ramach podstawowego programu „Warsztatów Kultury Słowa”, którego celem jest rozwijanie językowych umiejętności i sprawności uczniów, zwłaszcza w zakresie rozumienia tekstów i konstruowania własnych wypowiedzi, zajęcia były poświęcone małym ojczyznom, w tym przede wszystkim poszerzeniu wiedzy o Warszawie – rodzinnym mieście większej części uczestników. Zorganizowano 10 spotkań (dwie godziny lekcyjne raz w miesiącu, z wyjątkiem miesięcy wakacyjnych), w których uczestniczyło 286 osób (łącznie); oprócz uczniów i nauczycielek niekiedy pojawiali się też członkowie Komisji Kultury Słowa; najczęściej przychodziła, co należy podkreślić, dr Urszula Kossowska-Cezak.

Tematy spotkań oraz nazwiska osób prowadzących zajęcia:

- 10.I – prof. dr hab. Kwiryna Handke: „Nazewnictwo miejskie w przestrzeni społecznej miasta”
- 21.II – prof. dr hab. Kwiryna Handke: „Nazewnictwo miejskie (nazwy ulic, placów, dzielnic, osiedli) Warszawy”
- 21.III – prof. dr hab. Kwiryna Handke: „Dawna Warszawa w pierwszym przewodniku po mieście, czyli w utworze Adama Jarzębskiego „Gościniec albo krótkie opisanie Warszawy” (1643)
- 4.IV – prof. dr hab. Kwiryna Handke: 1. „Sylwetka Stanisława Staszica i dzieje TNW”; 2. „Człowiek – kobieta – mężczyzna: tworzenie wyrazów bliskoznacznych”
- 16.V – mgr Agnieszka Wyszomirska: „Dyskusja o nowej ekranizacji „Przedwiośnia” S. Żeromskiego”

- 13.VI – prof. dr hab. Kwiryna Handke: „Budowanie tekstu ze słów-
kluczy: miasto, wieś, region, miejsce, przestrzeń, granice,
swój, obcy”
- 19.IX – prof. dr hab. Kwiryna Handke: „Dzieje i nazwy mostów War-
szawy, od XV w. (Most Bramy Krakowskiej) do dzisiaj (Most
Świętokrzyski i Most Siekierski)”
- 17.X – mgr Katarzyna Sobolewska: „Słowniki wydawane obecnie
w Polsce – zasady leksykograficzne”
- 21.XI – prof. dr hab. Kwiryna Handke: „Analiza przygotowywanych
przez uczniów prac na temat: „Jak chciałabym/chciałbym za-
projektować i zagospodarować brzegi Wisły w Warszawie”
- 5.XII – prof. dr hab. Kwiryna Handke: „Czytanie, rozumienie i anali-
zowanie tekstu naukowego”

Uczestnicy zajęć otrzymali książki o języku – jako prezent gwiazdkowy. Książki te będą stanowić podręcznikową podstawę „Warsztatów...” w 2002 r.

Spśród zajęć, które zasługują na szersze opisanie (ze względu na bardzo aktywny w nich udział uczniów), należy wymienić:

1. Zajęcia poświęcone nazwom ulic, placów i dzielnic Warszawy. Uczniowie poznali zasady tworzenia tego nazewnictwa, główne typy nazw i ich genezę oraz historię. Zadania polegały na: po pierwsze, przyporządkowaniu poszczególnych nazw do określonych typów, a po drugie, na ocenie poszczególnych nazw. W tym ostatnim uczniowie podzieleni na grupy stawali się komisjami oceniającymi i opiniującymi fikcyjne (ale prawdopodobne) wnioski o nadanie nowych nazw lub zmiany nazw istniejących na inne. Była to symulacja rzeczywistych sytuacji w procedurze nadawania nazw w Warszawie. Zadanie to uczniowie wykonali z dużym zapałem, a co ważniejsze – ich oceny i opinie były w pełni umotywowane.
2. Zajęcia poświęcone historii i nazwom warszawskich mostów wykazały duży stopień niewiedzy uczniów, czyli stały się okazją do uzupełnienia braków. Niejako na marginesie tego tematu była praca domowa pt. „Jak chciałabym/chciałbym zaprojektować i zagospodarować brzegi Wisły w Warszawie”. Temat wzbudził wielkie zainteresowanie uczniów. Niektóre, bardzo ciekawe prace powstały w 2001 r., inne są przygotowywane i zostaną ukończone w 2002 r. Wszystkie teksty staną się przedmiotem wspólnej analizy. Najlepsze prace będą mogły być opublikowane w „Poradniku Językowym”.

W 2001 r., zwłaszcza w nowym roku szkolnym, tj. od września, bardzo wyraźnie wzrosła frekwencja na zajęciach, pojawili się uczniowie z nowych szkół (wraz z nowymi nauczycielkami). Jeden z uczniów (z Zespołu Szkół w Ożarowie Mazowieckim), który uczestniczy w „Warsztatach

Kultury Słowa” od dłuższego czasu, wybrał na przyszłą maturę temat „Nazewnictwo polskich miast”.

Językowa Komisja Sławistyczna

W 2001 r. Językowa Komisja Sławistyczna prowadziła prace nad systemem informacji bibliograficznej w zakresie europejskiego i pozaeuropejskiego językoznawstwa sławistycznego.

Zrealizowano zaplanowane na ten rok zadania:

1. Opracowano merytorycznie i formalnie ok. 3500 opisów bibliograficznych dokumentów z zakresu europejskiego i pozaeuropejskiego językoznawstwa sławistycznego za 1996 r. wraz z uzupełnieniami za lata 1992–1995. W pracach uczestniczyli slawiści z Instytutu Sławistyki PAN, a także z innych polskich i zagranicznych ośrodków naukowych.
2. Rozbudowano bibliograficzną bazę danych europejskiego językoznawstwa sławistycznego o ponad 3500 rekordów posiadających strukturę zgodną z krajowymi i międzynarodowymi normami.
3. Przygotowano do druku międzynarodową *Bibliografię językoznawstwa sławistycznego za rok 1996 z uzupełnieniami za lata 1992–1995*, pod red. Z. Rudnik-Karwatowej oprac.: H. Karpińska, M. Malinowska, Z. Rudnik-Karwatowa, Z. Mikos przy współudziale slawistów z krajowych i zagranicznych ośrodków naukowych – Warszawa: Sławistyczny Ośrodek Wydawniczy, ponad 60 ark. wyd.

WYDZIAŁ II NAUK HISTORYCZNYCH, SPOŁECZNYCH I FILOZOFICZNYCH

Przewodnicząca: Teresa Dunin-Wąsowicz

Sekretarz: Jacek Jadacki (do 1 czerwca 2001 – od 1 czerwca vacat)

W okresie sprawozdawczym odbyły się następujące zebrania:

15. I. – Sympozjum pt: „Dedukcja i semantyka, z okazji 100 rocznicy urodzin Alfreda Tarskiego” (organizator J. Jadacki), na którym wygłoszono 16 referatów.
7. XII. – Sesja Naukowa ku czci Władysława Tatarkiewicza (wspólnie urządzona z Polskim Towarzystwem Semiotycznym. Organizator: Jerzy Pelc). Na sesji wygłoszono 6 referatów.